

## DİLENCİLERE YARDIM ETME SIKLIĞI ÜZERİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI: ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ (\*) (Araştırma Makalesi)

Erkan OKTAY (\*\*)  
Ayşenur DEMİR (\*\*\*)  
Sevda ALTUN (\*\*\*\*)

### Öz

*Dilencilik insanlık tarihiyle birlikte ortaya çıkmıştır ve çoğu kültürde etkili olmuştur. Dilencilik, Türkiye’de görünürlüğü gittikçe artan toplumsal bir sorundur. Günlük hayatta özellikle şehirlerin caddelerinde, sokaklarında, hastane ve cami girişlerinde, ulaşım yerlerinde, alt ve üst geçitlerde sık sık karşılaşılan dilenciler, gün geçtikçe kemikleşen bir sorun haline gelmektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı, Erzurum halkının dilencilik kavramını nasıl anlamlandırdıkları, dilencilere bakış açısını ve dilencilik algısını ele alarak dilencilere yardımda bulunma sıklığını etkileyen faktörlerin araştırılmasıdır. Araştırmada kullanılan anketin yapıldığı dönem itibarıyla bireylerin %4,6’sı hiçbir zaman dilencilere yardım bulunmamaktadır. %79,8’i ara sıra ve %15,6’sı ise her zaman dilencilere yardımda bulunmaktadır. Yapılan çalışmada, Erzurum halkının görüşlerine göre dilencilere yardımda bulunma sıklığını ve bu sıklığı etkileyen faktörler sıralı lojistik regresyon analiziyle araştırılmıştır. Tahmin edilen model sonuçlarına göre, medeni durum, yaş, eğitim ve dilencilerin türleri dilencilğe yardımda bulunma sıklığında etkili*

\*) Bu çalışma, 14.02.2020 tarihinde Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinde 20. Uluslararası Ekonometri, Yöneylem Araştırması ve İstatistik Sempozyumunda sunulan sözlü özet bildirinin genişletilmiş halidir.

\*\*) Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonometri Bölümü İstatistik Anabilim Dalı  
(e-posta: erkanoktay@atauni.edu.tr) ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1739-3184>

\*\*\*) Doktora Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İİBF Ekonometri Anabilim Dalı  
(e-posta: aysenurdemir@hotmail.com) ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2463-4329>

\*\*\*\*) Yüksek Lisans Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İİBF Ekonometri Anabilim Dalı  
(e-posta: sevda-altun20@hotmail.com) ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5310-0430>

*olduğu belirlenmiştir. Ayrıca dilencilik algısı üzerine yöneltilen dilencililiğin sebebi çaresizliktir, dilencilik suçtur, dilencilik sosyal bir sorundur, dilenen herkes gerçekten dilencidir ve dilencilerin dilenirken söyledikleri şeylere inanmam ifadeleri de çalışmada etkili bulunmuştur. Bekârların evlilere göre dilencilere her zaman yardımda bulunma olasılığı daha azdır. Lise mezunlarının üniversite mezunlarına göre dilencilere her zaman yardımda bulunma olasılığı daha az bulunmuştur. 31-45 yaş aralığında ve 46 yaş ve üstündeki bireylerin 18-30 yaş aralığındakilere göre dilencilere her zaman yardımda bulunma olasılığı daha fazladır.*

**Anahtar Kelimeler:** Dilencilik, Dilencilik Algısı, Yardım Sıklığı, Sıralı Lojistik Regresyon, Kesikli Tercih Modelleri.

**JEL Kodu:** C51, C25, Z12

### ***An Investigation of Factors Affecting the Frequency of Helping Beggars: The Case of Erzurum Province***

#### ***Abstract***

*Beggary has emerged with the history of humanity and has been influential in most cultures. Beggary is a social problem that is ever-increasingly visible in Turkey. Beggars who are frequently encountered in everyday life, especially in the main roads and streets of cities, hospital and mosque entrances, transportation venues, underpasses and overpasses, are becoming a problem that is nestling increasingly. In this scope, the aim in this study was to investigate how frequently the people of Erzurum helped beggars by addressing how they made sense of the concept of beggary, how they saw beggars and how they perceived beggary. As of the time frame of the questionnaire used in the study, 4,6% of people never helped beggars. Of the participants, 79,8% helped beggars occasionally, and 15,6% helped beggars always. In this study, the frequency of helping beggars and the factors affecting this frequency were investigated based on the opinions of the people of Erzurum by using ordered logistic regression analysis. According to the results of the predicted model, marital status, age, educational status and types of beggars were found to be effective in the frequency of helping beggars. Furthermore, the following statements about the perception of beggary were also found to be effective in the study: the reason for begging was desperation, beggary was a crime, beggary was a social problem, everyone who begged was really beggars, and I would not believe what beggars said when they begged. Singles were less likely to always help beggars than married people. High school graduates were found to be less likely to always help beggars than university graduates. People aged 31–45 years and 46 years or older were more likely to help beggars at all times than those aged 18–30 years.*

**Keywords:** Beggary, Perception of Begging, Frequency of Help, Ordered Logistic Regression, Discrete Choice Models.

**JEL Code:** C51, C25, Z12

## 1. Giriş

Genel olarak öfke ya da merhamet duygularıyla karşılanan dilencilik, geleneksel toplumlarda yaşamın doğal bir parçası sayılsa da çeşitli nedenlerinde etkisiyle günümüzde giderek rahatsızlık veren bir problem halini almıştır. Her ne kadar görülmek istenmese de dilencililiğin göz ardı edilemeyecek bir sorun olduğu aşikârdır. Dilencilik çok eski zamanlardan günümüze kadar gelmiş ve sosyal yaşamda etkin bir şekilde yer edinmiş bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Dilencilik kavramı, bir kimsenin başta yoksulluk olmak üzere çeşitli sebeplerle ve farklı yöntemlerle insanlardan para, gıda vb. türde yardımlar talep etmesi olarak tanımlanabilir. Kimilerine göre ise dilencilik; emek vermeden, çaba harcamadan haksız yere gelir sağlamak olarak algılanmaktadır. Gerekli maddi imkânlarla sahip olmadığı için ya da ihtiyacı olmadığı halde kendisini ihtiyaç sahibi göstererek kendisinden ekonomik anlamda daha iyi durumdaki kişilerden çeşitli davranışlarla para, gıda vb. eşya talep eden kişi ise dilencidir (Vatandaş, 1999).

Dilenciler günlük hayatta neredeyse her alanda, farklı tiplerde insanların karşısına çıkmaktadırlar. Çocuk, yaşlı, kadın ve erkek olarak her yaşta kişinin kendine ait yöntemleriyle gerçekleştirdikleri dilencilik faaliyetleri özellikle kalabalık yerlerde sıklıkla göze çarpmaktadır. Günden güne artan ve bir yaşam biçimi haline bürünen dilencilikte yoksulluk, din, fiziksel engel, kültür, ulusal afet, iç savaş, uyuşturucu, alkol ve kumar bağımlılıkları gibi kötü alışkanlıklar, aile mirası, göç ve psikiyatrik bozukluklar rol almaktadır (Kalfa-Topateş, 2015; Namwata, Mgabo ve Dimoso, 2012). Karşılaşılan dilencilerin bir kısmı gerçekten muhtaç olduğu ve başka hiçbir imkânı olmadığı için, kimileri ise ekonomik olarak durumlarının iyi olmasına rağmen dilencililiği alışkanlık haline getirdikleri için dilenmektedir. Ayrıca dilencilerin bir kısmı da kendi rızası olmadığı halde dilenmeye zorlanmaktadır. Dilencilik bireyin gerçekten muhtaç olduğundan yardım istemesi olarak ortaya çıkmış ancak son zamanlarda insanların dini ve vicdani duygularını sömürerek haksız yere gelir elde etmesi yönünde adeta meslek haline bürünmüştür (Özer, 2016). Bazı dilenciler dilenirken daha etkileyici olmak ve daha fazla gelir sağlamak için giyimlerini, kullandıkları ifadeleri, hareketleri ve tavırlarını ona göre şekillendirmektedirler (Demirtaş, 2006).

Dilencilik eylemi insani, vicdani ve dini duyguları ihlal ederek insana duyulan saygının azalmasına ve toplumsal yapının bozulmasına yol açmaktadır (Karacoşkun, 2009). Bu yüzden gerçek ihtiyaç sahipleri ayırt edilemez hale gelmekte ve yardım edenlerinde dilencilere karşı sergiledikleri tutumlar olumsuz yönde etkilenmektedir. İnsanlar dini, vicdani, ahlaki, sosyal, kültürel vb. gibi nedenlerle birlikte dilencilere yardım etmekte veya etmemektedir. Bu sebeple araştırmadaki amaç, bireylerin “dilencilere hangi sebeplerle yardım edip etmediklerini tespit etmek, dilenciler hakkındaki fikirlerini ve tutumlarını” ortaya çıkarmaktır. Ayrıca “dilencilere yardımda bulunma sıklığını etkileyen çeşitli faktörleri sıralı lojistik regresyon analiziyle” incelemektir.

## 2. Literatür Araştırması

Nadamova (2015) tarafından, İstanbul’un Fatih, Taksim ve Mecidiyeköy olmak üzere üç farklı semtinde toplamda 44 kişiye anket uygulanarak yapılan araştırmada dilenciler

ve dilenilen kişiler arasındaki ilişkiyi ortaya koymak, hangi sebeplerle yardım edip etmedikleri tespit edilmek istenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre insanlar dilencilerin giyim tarzına, dua ederek dilenmelerine, engellilik durumlarına göre yardım etme konusunda daha olumlu davrandıkları tespit edilmiştir. Dilencilerin belirli saat aralıklarında çalıştıkları ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda dilencilere yapılan yardımların semtlere göre farklılık gösterdiği, su ve mendil gibi ürünler satarak, sokaklarda şarkı söyleyerek bir hizmet karşılığında dilenen kişilere yardım etme olasılığının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Kimi katılımcıya göre dilenmek kolay bir faaliyet olarak değerlendirilmiştir fakat yazar dilenci olarak gözlem yaptıktan sonra aslında bu durumun gerçekten de zor bir fiil olduğunu vurgulamıştır.

Coşkun ve Erkilet (2011) tarafından, İstanbul esnafının dilencilere olan bakış açısını tespit etmek amacıyla hazırlanan çalışmada esnaf, çeşitli meslek gruplarından insanlar ve din adamlarıyla mülakatlar ve grup toplantıları yapılarak çeşitli veriler elde edilmiştir. Sonuçlara göre araştırmaya dâhil olan kişilerin bazı saldırgan dilenciler haricinde dilencililiği bir problem olarak görmedikleri, sahip oldukları inanç ve kültürden kaynaklı olarak dilencilere yardım ettikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca gerçek ihtiyaç sahibi olsun veya olmasın, gerçekten muhtaç olanların faydalanmaları için dilencilere yardım ettikleri belirtilmiştir. Fakat dilencililiğin meslek haline dönüşmesinden rahatsızlık duydukları ve böyle dilenciler ve istismarcılar için çeşitli tedbirlerin alınmasının gerektiği vurgulanmıştır. Çalışmada İstanbul esnafının ve halkının dilencilere karşı tutumunun iyimser ve yardımsever olduğu gözlemlenmiştir.

Vatandaş (2003) tarafından, Afyon, Uşak, İzmir, İstanbul, Konya, Ankara ve Kırşehir illerinde yaşayan toplam 914 kişi ile mülakat tekniği uygulanarak hazırlanan çalışmada insanların dilencilere hangi sebeplerle yardımda bulduklarının, dilencilere karşı tutumlarının tespiti amaçlanmıştır. Sonuçlar bireylerin demografik özellikleri, kişisel özellikleri, maddi durumları, eğitim düzeyleri, dini inanç ve manevi duyguları gibi faktörlere bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Araştırmanın bulgularına göre yardımseverlerin genel olarak gerçek ihtiyaç sahibi olsun veya olmasın dilencilere yardımda buldukları ortaya çıkmıştır. Çalışmada erkek, evli ve maddi yönden alt seviyede olan kişiler dilencilere daha fazla yardımda bulunurken; kadın, gelir seviyesi yüksek olan kişilerin ise dilencilere daha az yardımda buldukları tespit edilmiştir. Dilencilere yardım ederken insanların dilencilerin giyimlerine, fiziksel özelliklerine, dilenirken kullandıkları ifadeler ve söylemlere göre yardımda bulunma durumlarının da farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir.

Kutlu (2019) tarafından, Sakarya Üniversitesi'nde toplam 552 öğrenciye anket uygulanarak hazırlanan çalışmada öğrencilerin dilenciler hakkındaki fikirleri, hangi nedenlerle ve ne sıklıkla yardım edip etmedikleri tespit edilmiştir. Çalışmaya göre öğrencilerin çoğunlukla dilencilere yardımda buldukları, dilencililiği bir problem olarak gördükleri ve bu sorunla devletin ilgilenmesi gerektiği; dilencililiğin esas sebebinin tembellik olduğu gibi sonuçlar elde edilmiştir. Ayrıca bazı sonuçların öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlere göre değişiklik gösterdiği; sosyoloji alanında okuyan öğrencilerin dilencilere karşı

daha ılımlı, daha yardımsever olduğu ortaya çıkmıştır. Dilencilerin dilenme mekânları olarak daha çok dini mekânları ve dini günleri tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu sorunun çözümü için ise gerekli yasal işlemlerin uygulanması, gerçek ihtiyaç sahipleri için var olan kuruluşlarda artış sağlanması ve keyfi olarak dilenen kişilere cezai işlemler uygulanması şeklinde önerilerde bulunulmuştur.

Baiee (2013), Irak'ta yapılan çocuklarda dilencilige katkıda bulunan faktörleri belirlemeye çalışmıştır. 18 yaş altı ve zihinsel olarak sağlam olan 200 çocuğu (100 vaka 100 kontrol) içeren vaka kontrol çalışması kentsel alanlardan rastgele seçilmiştir. Çalışmada kullanılan ki-kare testi sonuçlarına göre, ailenin dilencilik öyküsü, babanın ölümü, sakatlıkları, ailenin büyüklüğü, asla okula gitmeme, sigara içme, uyuşturucu bağımlılığı ve suç geçmişi dilencilikle ilişkilendirilirken, babaların alkol tüketimi ve ailelere ödenen sosyal destek maaşı dilencilik ile önemli ölçüde ilişkili bulunmamıştır.

Asrese, Tilahun ve Mekonnen (2014), kadınlarda dilenmenin demografik ve sosyo-ekonomik belirleyicilerini araştırmaya çalışılmışlardır. Etiyopya'da 204 kadına uygulanan çalışmada dilencinin dilencilige katılma nedenleri, yoksulluk, işsizlik ve fiziksel engel olarak tespit edilmiştir. Kullanılan lojistik regresyon analizi sonuçlarına göre, dilencilik ve okuryazarlık durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Okuryazar olanlar için dilenme ihtimali okuma yazma bilmeyenlere göre daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaş seviyesi arttıkça dilencilığın arttığı görülmüş; 25-34 yaş grubundaki dilenme olasılığının genç gruplardan (15-24 yaş) daha yüksek olduğu bulunmuştur. Cehalet, göç, yaşlılık ve düşük yıllık hane halkı geliri dilenci olmak ile anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada kırsal kentsel göçü azaltmak ve yaşlılık güvence sistemi kurmanın sorunu çözebileceğini belirtmişlerdir.

Demirdağ (2015) tarafından, Zonguldak Ereğli ilçesinde ilkokul ve ortaokul seviyesinde eğitim gören çocukların dilenme sebeplerini ve bireylerin dilenciler hakkındaki fikirlerini tespit etmek amacıyla ele alınan çalışmada anket ve mülakat tekniği kullanılmıştır. Bu çocukların dilenmesinde diğer aile fertlerinin çalışmaması, sadece annenin çalışması veya aile bireylerinin hurdacılık yapmaları gibi faktörlerin etkili olduğu açıklanmıştır. Bu sebepten ötürü çocukların çevreleriyle ilişkileri olumsuz yönde etkilenmekte, toplum ve öğretmenleri tarafından dışlandıklarını düşünmektedirler. İnsanların dilencilerin bu faaliyeti mecburi olarak değil de kendi istekleriyle gerçekleştirdiklerini düşündükleri belirtilmiştir. Okul çağında dilenen çocukların ise kötü hayat şartlarından dolayı bu işe yöneldikleri vurgulanmıştır. Bu sorunun çözümü için çocukların eğitimlerini ve maddi durumlarını düzeltebilecek uygulamalarla hayata kazandırılmaları gerektiğine vurgu yapılmıştır.

Palabıyık (2010) tarafından, Van ilinde 84 dilenciyle anket yöntemi uygulanarak ve yüz yüze görüşmeler yapılarak hazırlanan çalışmada dilencilığın yoksulluk ile ilişkisi sosyolojik bir boyutta değerlendirilmiştir. Özellikle kendinden sonraki nesle aktarılıp aktarılmadığını tespit etmek amacıyla evli dilenciler tercih edilmiştir. Dilencilerin demografik özelliklerini, ne şekillerde dilendiklerini ve yaşam tarzlarını tespit etmeye yönelik

sorular içeren bir anket formu hazırlanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre temelde dilencilikğin yoksullukla başlayan bir serüven olup daha sonraları alışkanlık haline gelen bir hayat tarzına dönüştüğü açıklanmıştır. Dilencilikği meslek olarak sürdüren kişilerin çocuklarını da bu doğrultuda eğittikleri tespit edilmiştir. Özellikle insanların vicdani duygularını harekete geçirmek için kadın dilencilerin dilenirken çocuklarını kullanmaları, dilencilerin dilenme bölgesi olarak dini duyguları daha yoğun illeri tercih ettikleri, dini gün ve gecelerde daha fazla gelir elde ettikleri ortaya çıkmıştır.

### 3. Materyal ve Yöntem

#### 3.1. Sıralı Lojistik Regresyon Analizi

Regresyon yöntemleri, bir bağımlı değişken ile bağımsız değişken (veya değişkenler) arasındaki ilişkiyi çeşitli amaçlarla incelemek için kullanılmaktadır. Bağımlı değişkenin sayısal olarak ölçüldüğü basit ve çoklu doğrusal regresyon yöntemleri en bilinenlerdir. Ancak bağımlı değişkenin kategorik veri tipinde olması da çalışmalarda sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Bağımlı ve bağımsız değişken ayrımının yapıldığı çok değişkenli bir modelde, bağımlı değişken nominal ölçekli bir değişken olduğunda En Küçük Kareler yönteminin varsayımları sağlanmadığı için bu yöntemi kullanmak uygun değildir (Alpar, 2011). Lojistik regresyon yöntemi, bir dizi belirleyici değişkenden kategorik bir değişkeni tahmin etmede faydalıdır. Birçok yönden doğrusal regresyon ile benzer olan lojistik regresyon, bağımlı değişken iki ya da daha fazla seçenekli kategorik veri tipi niteliğinde olduğunda daha uygundur (Leech, Barrett ve Morgan 2005).

Lojistik regresyon yönteminde niteliksel bağımlı değişkenin kategori sayısına ve kategorilerin sırasız (nominal) veya sıralı (ordinal) olmasına göre farklı lojistik regresyon yöntemleri bulunmaktadır. Bağımlı değişkenin, iki kategorili (binary) niteliksel değişken olması durumunda iki kategorili lojistik regresyon, ikiden çok kategorili sırasız (multinomial) niteliksel değişken olması durumunda çok kategorili lojistik regresyon ve ikiden çok kategorili sıralı (ordinal) niteliksel değişken olması durumunda sıralı lojistik regresyon yöntemi kullanılmaktadır (Orçanlı, Oktay ve Birgören, 2018).

#### 3.2. Veri

Araştırmanın örnekleme çerçevesi Erzurum'da ikamet eden insanlardır. Araştırmadaki veri seti bu örnekleme çerçevesinde yapılan anket çalışmasıyla elde edilmiştir. Çalışmada kullanılacak veri seti, Erzurum'un merkez ilçelerinde uygulanacak bir anket yardımıyla elde edilecek yatay kesit verilerden oluşmaktadır. Yapılan çalışmada kullanılan veri setini oluşturmak amacıyla oluşturulan anketin uygulaması, Erzurum'un merkez ilçelerinde yaşayan bireylerden 2018 yılının son çeyreğinde yüz yüze anket tekniği ile elde edilen birincil verilere dayanılarak yapılmıştır. Eksiksiz cevaplanan 788 ankette 51 soru için Cronbach alfa katsayısı 0,768 bulunmuştur. Bu sonuç anketin %77 güvenle kullanılabilirliğini göstermektedir.

### 3.3. Araştırmada Kullanılan Değişkenler ve Tanımlamaları

Çalışmanın bağımlı değişkeni 3 kategoriden (1: Hiç, 2: Ara Sıra, 3: Her Zaman) oluşan Erzurum’da ikamet eden insanların dilencilere yardımda bulunma sıklığıdır. Bu değişken ordinal (sıralı) ölçekle ölçülmüş bir değişken olduğundan analizler sıralı lojistik regresyon modeli ile yapılmıştır. Çalışmada bu bağımlı değişkenlerle ilişkili olabileceği düşünülen bağımsız değişkenler tarif edilmiştir. Bu bağımsız değişkenlerin bazıları nominal ölçekle bazıları ordinal ölçekle ölçülmüştür.

Diğer yandan, Erzurum ilinde yaşayan kişilerin dilenciler hakkındaki düşüncelerini belirlemek ve bu kişilerin ne sebeple dilencilere yardımda bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla bu değişkenle ilişkili olabileceği düşünülen demografik değişkenler cinsiyet (kadın, erkek), medeni durum (evli, bekâr), yaş grubu (18-30, 31-45, 46 ve üzeri), eğitim durumu (ilkokul, ortaokul, lise, üniversite ve lisansüstü) ve hangi dilencilerle karşılaşma (kadın, erkek, yaşlı, çocuk, sakat) şeklindedir. Dilencilik algısı üzerine yöneltilen sorulara ilişkin dilencilikğin sebebi çaresizliktir, dilencilikğin sebebi tembeldir, dilencilik suçtur, dilencilik sosyal bir sorundur, dilenen herkes gerçekten dilencidir ve dilencilerin dilenirken söyledikleri şeylere inanmam değişkenleri, “katılmıyor”, “kararsız” ve “katılıyor” şeklinde üç farklı kategoriden oluşmaktadır.

### 3.4. Araştırma Metodolojisi

Bu çalışmada, verinin yapısı gereği bağımlı değişken olan dilencilere yardımda bulunma sıklığı değişkeninin kategorileri arasında üstünlük veya doğal bir sıralama sözkonusu olması sıralı lojistik regresyon yönteminin kullanılmasını gerektirmektedir. Çalışmada istatistiksel analizler STATA ve SPSS paket programları kullanılarak elde edilmiştir. Öncelikle modele alınacak bağımlı değişken ve bağımsız değişkenlerin tanımlayıcı istatistikleri elde edilmiştir. Sıralı lojistik regresyon modeli tahmin edilmeden önce modele alınacak olan bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı olup olmadığı test edilmiştir. Daha sonra sıralı lojistik regresyon analizi uygulanarak bireylerin dilencilere yardımda bulunma sıklığını etkileyen faktörler tespit edilmiştir.

### 3.5. Araştırma Etiği

Bu çalışmadaki veriler etik kurallara uygun şekilde toplanmıştır. Çalışmada yararlanılan kaynaklar hassas bir şekilde seçilmiştir ve bu kaynaklardan yararlanırken bilimsel atf kurallarına uygun olarak kaynak gösterilmiştir. Çalışmada benzerlik durumu gözden geçirilmiştir.

## 4. Bulgular

### 4.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Çalışmada kullanılan bağımlı değişkene ait frekans ve yüzdeler Tablo 1’de verilmiştir. Araştırmada kullanılan anketin yapıldığı dönem itibarıyla bireylerin %4,6’sı hiçbir zaman dilencilere yardım bulunmamaktadır. %79,8’i ara sıra ve %15,6’sı ise her zaman dilencilere yardımda bulunmaktadır. Çalışmada kullanılan bağımsız değişkenlerin dilencilere

yardımda bulunma sıklığına göre sayıları, yüzdeleri ve ki-kare testi sonuçları Tablo 2’de gösterilmektedir. Demografik değişkenlere göre bireylerin %50,5’i kadın %49,5’i ise erkektir; medeni duruma göre bireylerin %53,7’si bekârdır; eğitim durumuna göre bireylerin %26,4’ü lise mezunuyken %50,4’ü ise üniversite ve lisansüstü mezunudur.

Ankete katılan bireylerin %48,2’si kadın dilencilerle %32,2’si ise çocuk dilencilerle daha fazla karşılaştığını belirtmiştir. Dilencilik algısı üzerine yöneltilen sorulara ilişkin bireylerin %37,9’unun dilencililiğin sebebi çaresizliktir ifadesine katılmadığı, %69,7’sinin dilencililiğin sebebi tembelliktir ifadesine katıldığı, %44’ünün dilencilik suçtur ifadesine katılmadığı, %69,5’inin dilencilik sosyal bir sorundur ifadesine katıldığı, %67,8’inin dilenen herkes gerçekten dilencidir ifadesine katılmadığı ve %50,5’inin dilencilerin dilenirken söyledikleri şeylere inanmam ifadesine katıldığı tespit edilmiştir. Ki-kare bağımsızlık testi sonuçlarına göre bireylerin dilencilere yardımda bulunma sıklığı ile medeni durum, yaş, eğitim durumu, dilencilerin dilenirken söylediklerine inanmama, dilencililiğin sebebi çaresizliktir, dilencililiğin sebebi tembelliktir, dilencilik suçtur, dilencilik sosyal bir sorundur ve dilenen herkes gerçekten dilencidir ifadeleri arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Bireylerin dilencilere yardımda bulunma sıklığı durumu ile dilencilerin türü ve cinsiyet arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir.

**Tablo 1.** Bağımlı Değişkene Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Bağımlı Değişken	Frekans	Yüzde (%)
Dilencilere Yardımda Bulunma Sıklığı		
Hiç	36	4,57
Ara sıra	629	79,82
Her zaman	123	15,61
<b>Toplam</b>	<b>788</b>	<b>100</b>

**Tablo 2.** Dilencilere Yardımda Bulunma Sıklığına Göre Bağımsız Değişkenlerin Dağılımı Ve Ki-Kare Testleri

	Dilencilere Yardımda Bulunma Sıklığı								$\chi^2$	P
	Hiç		Ara sıra		Her zaman		Toplam			
	n	%	n	%	n	%	n	%		
Cinsiyet									3,279	0,194
Kadın	13	36,1	324	51,5	61	49,6	398	50,5		
Erkek	23	63,9	305	48,5	62	50,4	390	49,5		
Medeni Durum									20,231	0,000*
Evli	12	33,3	274	43,6	79	64,2	365	46,3		
Bekâr	24	66,7	355	56,4	44	35,8	423	53,7		



Yaş									24,432	0,000*
18-30	23	63,9	350	55,6	40	32,5	413	52,4		
31-45	10	27,8	191	30,4	56	45,5	257	32,6		
46 ve üzeri	3	8,3	88	14,0	27	22,0	118	15,0		
Eğitim Durumu									13,217	0,040**
İlkokul	3	8,3	70	11,1	19	15,4	92	11,7		
Ortaokul	2	5,6	68	10,8	21	17,1	91	11,5		
Lise	14	38,9	173	27,5	21	17,1	208	26,4		
Üniversite ve Lisansüstü	17	47,2	318	50,6	62	50,4	397	50,4		
Hangi Dilenciler İle Karşılaşma									7,999	0,434
Kadın	16	44,4	299	47,5	65	52,8	380	48,2		
Erkek	2	5,6	19	3,0	8	6,5	29	3,7		
Yaşlı	4	11,1	72	11,4	13	10,6	89	11,3		
Çocuk	13	36,1	211	33,5	30	24,4	254	32,2		
Sakat	1	2,8	28	4,5	7	5,7	36	4,6		
Dilencilik Sebebi Çaresizliktir Düşüncesi									34,555	0,000*
Katılmıyor	24	66,7	246	39,1	29	23,6	299	37,9		
Kararsız	7	19,4	159	25,3	24	19,5	190	24,1		
Katılıyor	5	13,9	224	35,6	70	56,9	299	37,9		
Dilencilik Sebebi Tembellikdir Düşüncesi									10,378	0,035**
Katılmıyor	3	8,3	87	13,8	22	17,9	112	14,2		
Kararsız	2	5,6	98	15,6	27	22,0	127	16,1		
Katılıyor	31	86,1	444	70,6	74	60,2	549	69,7		
Dilencilik Suçtur Düşüncesi									25,507	0,000*
Katılmıyor	6	16,7	276	43,9	65	52,8	347	44,0		
Kararsız	7	19,4	172	27,3	29	23,6	208	26,4		
Katılıyor	23	63,9	181	28,8	29	23,6	233	29,6		
Dilencilik Sosyal Bir Sorundur Düşüncesi									9,268	0,055***
Katılmıyor	4	11,1	114	18,1	21	17,1	139	17,6		
Kararsız	1	2,8	90	14,3	10	8,1	101	12,8		
Katılıyor	31	86,1	425	67,6	92	74,8	548	69,5		
Dilenen Herkes Gerçekten Dilencidir Düşüncesi									16,61	0,003*
Katılmıyor	26	72,2	442	70,3	66	53,7	534	67,8		
Kararsız	3	8,3	102	16,2	27	22,0	132	16,8		
Katılıyor	7	19,4	85	13,5	30	24,4	122	15,5		

Dilenirken Söyledikleri Şeylere İnanmam Düşüncesi									19,371	0,001*
Katılmıyor	5	13,9	117	18,6	38	30,9	160	20,3		
Kararsız	5	13,9	186	29,6	39	31,7	230	29,2		
Katılıyor	26	72,2	326	51,8	46	37,4	398	50,5		

\*P < .01; \*\*P < .05; \*\*\*P < .10

#### 4.2. Paralel Eğriler Varsayımı

Sıralı lojistik regresyon modellerinin kurulmasından önce sağlanması gereken varsayım paralel eğriler varsayımının sağlanmasıdır. Paralel eğriler varsayımı belirlenen regresyon katsayılarının sıralı kategorik değişkenin tüm kategorilerinde eşit olduğunu varsaymaktadır (Şerbetçi ve Özçomak, 2013). Paralel eğriler varsayımının test edilmesinde “sıfır hipotezi  $H_0$ ” ve “alternatif hipotez  $H_1$ ” aşağıdaki şekilde kurulmaktadır (Eygü ve Güllüce, 2017):

$H_0$ : İlişkili regresyon katsayıları, bağımlı değişkenin tüm kategorilerinde aynıdır (Paralel eğriler varsayımı sağlanmaktadır).

$H_1$ : İlişkili regresyon katsayıları, bağımlı değişkenin tüm kategorilerinde aynıdır (Paralel eğriler varsayımı sağlanmamaktadır).

**Tablo 3.** Paralellik Varsayımının Test Edilmesi

	Ki-Kare Değeri	Serbestlik Derecesi	P Değeri
Wolfe Gould	27,6	23	0,231
Brant	24,39	23	0,382
Score	26,89	23	0,260
Likelihood Ratio	27,78	23	0,224
Wald	24,17	23	0,395

Tablo 3’te yer alan sonuçlar incelendiğinde Brant(P değeri) = 0,382>0.05 olduğundan %5 önem seviyesinde  $H_0$  hipotezi reddedilemez. Bu durum, tahmin edilen regresyon katsayılarının bağımlı değişkenin her bir kategorisinde aynı olduğunu ve paralel eğriler varsayımının sağlandığını göstermektedir.

Çalışmada bağımlı değişken “dilencilere yardımda bulunma sıklığı” üç kategorili olduğu için nitel değişkenli ekonometrik modellerden “Sıralı Lojistik Regresyon Modeli” kullanılmıştır. Sıralı lojistik regresyon analizi yapılmadan önce bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı sorununun tespit edilmesi amacıyla, modele alınacak olan bağımsız değişkenler arasında VIF değerleri incelenmiştir. VIF (Variance Inflation Factors) değeri, 5 ve üzerinde bulunan değişkenlerin orta derecede, 10 ve üzerinde bulunanların ise yüksek derecede çoklu doğrusal bağlantı sorununa sebep olduğu belirtilmek-

tedir (Bagheri, Habshah ve Imon, 2012). Tablo 4'te görüldüğü gibi modele alınan hiçbir bağımsız değişken 5 ya da daha fazla VIF değerine sahip değildir. Bu durum, modeldeki değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı sorununun olmadığını belirtmektedir. Modele alınacak bağımsız değişkenler belirlendikten sonra dilencilere yardımda bulunma sıklığını etkileyen faktörlerin sıralı lojistik regresyon yöntemiyle elde edilen tahmin sonuçları Tablo 4'te verilmiştir. Kurulan modelin istatistiksel açıdan bir bütün olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Prob > chi2 = 0,000).

**Tablo 4.** Sıralı Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	$\beta$	Std. Hata	z	P	95% Güven Aralığı		VIF
					Alt	Üst	
Cinsiyet (Referans: Erkek)							
Kadın	0,22	0,195	1,14	0,252	-0,159	0,605	1,10
Medeni Durum (Referans: Evli)							
Bekâr	-0,53	0,267	-1,97	0,049**	-1,050	-0,002	2,10
Yaş (Referans: 18-30)							
31-45	0,75	0,287	2,61	0,009*	0,187	1,311	2,08
46 ve üzeri	0,93	0,356	2,61	0,009*	0,232	1,628	1,93
Eğitim Durumu (Referans: Üniversite ve Lisansüstü)							
İlkokul	-0,25	0,347	-0,72	0,469	-0,931	0,429	1,54
Ortaokul	0,03	0,317	0,08	0,936	-0,596	0,647	1,35
Lise	-0,82	0,245	-3,36	0,001*	-1,301	-0,342	1,29
Hangi Dilenciler İle Karşılaşma (Referans: Kadın)							
Erkek	-0,07	0,486	-0,15	0,879	-1,027	0,879	1,07
Yaşlı	-0,25	0,313	-0,79	0,427	-0,863	0,366	1,12
Çocuk	-0,47	0,215	-2,17	0,030**	-0,889	-0,044	1,18
Sakat	0,29	0,457	0,64	0,522	-0,603	1,188	1,09
Dilencilüğün Sebebi Çaresizliktir Düşüncesi (Referans: Katılıyor)							
Katılmıyor	-1,00	0,240	-4,17	0,000*	-1,469	-0,529	1,46
Kararsız	-0,50	0,248	-2,04	0,042**	-0,989	-0,019	1,32
Dilencilüğün Sebebi Tembelliktir Düşüncesi (Referans: Katılıyor)							
Katılmıyor	0,39	0,270	1,43	0,152	-0,142	0,918	1,10
Kararsız	0,40	0,257	1,56	0,118	-0,102	0,905	1,13
Dilencilik Suçtur Düşüncesi (Referans: Katılıyor)							
Katılmıyor	0,64	0,251	2,53	0,011**	0,144	1,128	1,70
Kararsız	0,42	0,269	1,56	0,119	-0,108	0,946	1,56

Dilencilik Sosyal Bir Sorundur Düşüncesi (Referans: Katılıyor)							
Katılmıyor	-0,15	0,251	-0,58	0,559	-0,639	0,345	1,11
Kararsız	-0,53	0,288	-1,84	0,065***	-1,096	0,034	1,09
Dilenen Herkes Gerçekten Dilencidir Düşüncesi (Referans: Katılıyor)							
Katılmıyor	-0,67	0,256	-2,63	0,009*	-1,177	-0,172	1,81
Kararsız	-0,49	0,315	-1,54	0,123	-1,105	0,132	1,82
Dilenirken Söyledikleri Şeylere İnanmam Düşüncesi (Referans: Katılıyor)							
Katılmıyor	0,69	0,256	2,68	0,007*	0,185	1,189	1,28
Kararsız	0,40	0,230	1,73	0,084***	-0,053	0,847	1,25

\*P < .01; \*\*P < .05; \*\*\*P < .10

Dilencilere yardımda bulunma sıklığı üzerinde etkili olan faktörlerin marjinal etkileri Tablo 5'te gösterilmiştir. Marjinal etkiler, bağımsız değişkendeki bir birimlik değişme karşısında tahmin edilen dilencilere yardımda bulunma sıklığı olasılığındaki değişimi göstermektedir. Sıralı lojistik regresyon analizlerine ait marjinal etkilere göre, bekârların evlilere göre her zaman dilencilere yardımda bulunma olasılığı %6,1 daha azdır. 31-45 ve 46+ yaş grubundakilerin 18-30 yaş grubundaki bireylere göre her zaman dilencilere yardımda bulunma olasılığı sırasıyla %8,6 ve %11,2 daha fazladır. Eğitim değişkenine göre lise mezunlarının üniversite ve lisansüstü mezunlarına göre her zaman dilencilere yardımda bulunma olasılığı %8,6 daha azdır. Çocuk dilencilerle karşılaşanların kadın dilencilerle karşılaşanlara göre her zaman dilencilere yardımda bulunma olasılığı %5,2 daha azdır. Dilencililiğin sebebi çaresizliktir ifadesine katılmayanların ve kararsız kalanların referans gruba göre her zaman dilencilere yardımda bulunma olasılığı sırasıyla %11,5 ve %6,6 daha azdır. Dilencilik suçtur ifadesine katılmayanların bu ifadeye katılanlara göre her zaman dilencilere yardımda bulunma olasılığı %7 daha fazladır. Dilencilik sosyal bir sorundur ifadesinde kararsız kalanların bu ifadeye katılanlara göre her zaman dilencilere yardımda bulunma olasılığı %5,6 daha azdır. Dilenen herkes gerçekten dilencidir ifadesine katılmayanların referans gruba göre her zaman dilencilere yardımda bulunma olasılığı %8,7 daha azdır. Dilencilerin dilenirken söyledikleri şeylere inanmam ifadesine katılmayanların ve kararsızların katılanlara göre her zaman dilencilere yardımda bulunma olasılığı sırasıyla %8,3 ve %4,4 daha fazladır.

Bekârların evlilere göre ara sıra dilencilere yardımda bulunma olasılığı %4,1 daha fazladır. Yaş grubuna göre 31-45 ve 46+ yaş grubundakilerin 18-30 yaş grubundaki bireylere göre ara sıra dilencilere yardımda bulunma olasılığı sırasıyla %5,6 ve %7,8 daha azdır. Lise mezunlarının üniversite ve lisansüstü mezunlarına göre ara sıra dilencilere yardımda bulunma olasılığı %4,8 daha fazladır. Çocuk dilencilerle karşılaşanların kadın dilencilerle karşılaşanlara göre ara sıra dilencilere yardımda bulunma olasılığı %3,2 daha fazladır. Dilencililiğin sebebi çaresizliktir ifadesine katılmayanların ve kararsız kalanların referans gruba göre ara sıra dilencilere yardımda bulunma olasılığı sırasıyla %7,6 ve %5,1 daha fazladır. Dilencilik suçtur ifadesine katılmayanların bu ifadeye katılanlara göre ara sıra

dilencilere yardımda bulunma olasılığı %4,3 daha azdır. Dilencilik sosyal bir sorundur ifadesinde kararsız kalanların bu ifadeye katılanlara göre ara sıra dilencilere yardımda bulunma olasılığı %3 daha fazladır. Dilenen herkes gerçekten dilencidir ifadesine katılmayanların referans gruba göre ara sıra dilencilere yardımda bulunma olasılığı %6,3 daha fazladır. Dilencilerin dilenirken söyledikleri şeylere inanmam ifadesine katılmayanların katılanlara göre ara sıra dilencilere yardımda bulunma olasılığı %5,8 daha azdır.

**Tablo 5.** Marjinal Etkiler

Değişkenler	Dilencilere Yardımda Bulunma Sıklığı					
	Hiç		Ara sıra		Her zaman	
	dy/dx	Std. Hata	dy/dx	Std. Hata	dy/dx	Std. Hata
Cinsiyet (Referans: Erkek)						
Kadın	-0,009	0,008	-0,017	0,015	0,026	0,022
Medeni Durum (Referans: Evli)						
Bekâr	0,021**	0,010	0,041***	0,022	-0,061***	0,031
Yaş (Referans: 18-30)						
31-45	-0,030**	0,011	-0,056**	0,024	0,086**	0,034
46 ve üzeri	-0,034*	0,012	-0,078**	0,037	0,112**	0,047
Eğitim Durumu (Referans: Üniversite ve Lisansüstü)						
İlkokul	0,009	0,014	0,022	0,028	-0,031	0,041
Ortaokul	-0,001	0,010	-0,003	0,032	0,003	0,042
Lise	0,039*	0,013	0,048*	0,015	-0,086*	0,025
Hangi Dilenciler ile Karşılaşma (Referans: Kadın)						
Erkek	0,003	0,018	0,006	0,041	-0,009	0,059
Yaşlı	0,010	0,013	0,020	0,022	-0,029	0,036
Çocuk	0,020**	0,010	0,032**	0,014	-0,052**	0,023
Sakat	-0,009	0,013	-0,031	0,053	0,040	0,066
Dilencilik sebebi çaresizliktir düşüncesi (Referans: Katılıyor)						
Katılmıyor	0,039*	0,011	0,076*	0,020	-0,115*	0,027
Kararsız	0,015***	0,008	0,051**	0,024	-0,066**	0,032
Dilencilik sebebi tembelliktir düşüncesi (Referans: Katılıyor)						
Katılmıyor	-0,015	0,009	-0,032	0,026	0,047	0,035
Kararsız	-0,015***	0,009	-0,033	0,025	0,049	0,033
Dilencilik suçtur düşüncesi (Referans: Katılıyor)						
Katılmıyor	-0,027**	0,012	-0,043**	0,017	0,070*	0,027
Kararsız	-0,019	0,013	-0,024	0,016	0,043	0,028

Dilencilik sosyal bir sorundur düşüncesi (Referans: Katılıyor)						
Katılmıyor	0,006	0,011	0,011	0,018	-0,017	0,029
Kararsız	0,025	0,016	0,030**	0,012	-0,056**	0,027
Dilenen herkes gerçekten dilencidir düşüncesi (Referans: Katılıyor)						
Katılmıyor	0,023*	0,008	0,063**	0,029	-0,087*	0,036
Kararsız	0,015	0,011	0,050	0,033	-0,066	0,043
Dilenirken söyledikleri şeylere inanmam düşüncesi (Referans: Katılıyor)						
Katılmıyor	-0,026*	0,009	-0,058**	0,026	0,083**	0,033
Kararsız	-0,017***	0,009	-0,028	0,018	0,044***	0,026

\*P < .01; \*\*P < .05; \*\*\*P < .10

## 5. Sonuç

Cadde ve sokaklarda yürürken karşılaşılan ve en küçük miktardaki paraların yardım olsun diye eline, mendiline veya bardağına bırakıldığı dilenciler, günlük yaşamın çoğunlukla beğenilmeyen ama yok da sayılmayan bir olgusudur. İnsanların vicdanlarını, duygularını hedef alan görünüşleri veya sözleriyle, önlerinden geçip giden insanları kısa bir süreliğine kendilerine yönelten ve yardımlarını alan veya alamayan dilenciler, herkesin tanıdığı kimselerdir. Dilencilik, biçimi ve yoğunluğu değişse de “yardımseverliği” bir değer olarak gören insanlığın tüm toplumlarında bir şekilde yaşamış ve yaşamaktadır (Vatandaş, 2003). Toplumsal bir olgu olarak dilencilik en az iki tarafı bulunmaktadır. Bunlar dilenen bireyler ve dilencilerle karşılaşan bireylerdir. Bu çalışmada, dilencilik konusu dilencilerle karşılaşan bireyler üzerinden yapılmıştır. Çünkü dilencilere karşı gösterilen tutum ve davranışlar dilencilik varlığını sürdürmesine neden olmaktadır.

Dilencilik zaman zaman farklı kültürlerde alışılakelen bir durum olsa da; dilencilik ile ilgili genel düşünce dilencilik sosyal bir sorun olduğu yönündedir. Toplumun dilencilik ve dilenciler hakkında duyduğu rahatsızlık dilencilerin iyi niyeti kötüye kullanmaları, sahtekârlık yapmaları, suç örgütü biçiminde faaliyet göstermeleri şeklindedir. Toplumsal düzenin korunması ve sürdürülebilirliği açısından dilencilik ile mücadele edilmesi gerekmektedir; aksi takdirde daha sonradan düzeltilemeyecek sorunların oluşabileceği ifade edilmektedir (Walsh, 2004).

Dilencilik algısı ve dilencilik karşı sergilenen davranışlar farklılık göstermektedir. Dilencilik kimi zaman dini, kimi zaman ise sosyal ve ekonomik esaslara bağlı olarak görünmekte ya da bu gerekçelerin tümünü bulundurarak toplumda sıklıkla karşılaşılmaktadır. Dilenciler ve dilencilik olgusu hemen hemen herkesin hayatına bir şekilde dokunmaktadır. Dilencilik algılamasının ve dilencilerle temas edildiğinde onlara gösterilen tavır ve tutumların nasıl şekillendiğinin belirlenmesi konusu, bu anlamda araştırılmaya değer bir konudur.

Sosyal bir sorun olarak öteden beri varlığını sürdüren dilencilik ilişkin Erzurum halkının görüşlerinin öğrenilmek istendiği bu çalışmada anket formu ile toplamda 788 kişiye ulaşarak veriler toplanmıştır. Çalışmada, Erzurum ilinde yapılan anket verilerine göre bireylerin dilencilere yardımda bulunma sıklığını etkileyen faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda, bireylerin %4,6'sı hiçbir zaman dilencilere yardım bulunmazken; %79,8'i ara sıra ve %15,6'sı ise her zaman dilencilere yardımda bulunmaktadır. Kurulan sıralı lojistik regresyon modelinde çoklu doğrusal bağlantı problemi yoktur ve paralel eğriler varsayımı sağlanmaktadır. Sıralı lojistik regresyon modelinde medeni durum, yaş, eğitim durumu, dilencilerin türleri, dilencilik sebebi çaresizliktir, dilencilik suçtur, dilencilik sosyal bir sorundur, dilenen herkes gerçekten dilencidir ve dilencilerin dilenirken söyledikleri şeylere inanmam düşüncesi değişkenleri anlamlı bulunmuştur. Bireylerin ara sıra ve her zaman dilencilere yardımda bulunmalarında en önemli faktörler medeni durum, yaş, eğitim, dilencilerin türleri ve bunların yanı sıra dilencilik sebebi çaresizliktir, dilencilik suçtur, dilencilik sosyal bir sorundur, dilenen herkes gerçekten dilencidir ve dilencilerin dilenirken söyledikleri şeylere inanmam düşünceleridir.

### Kaynakça

- Alpar, R. (2011). *Uygulamalı çok değişkenli istatistiksel yöntemler*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Asrese, K., Tilahun, T. ve Mekonnen, A. (2014). Demographic and socioeconomic determinants of women begging in Bahir Dar, Ethiopia, 2007. *Humanities and Social Sciences*, 2 (3), 75-80.
- Bagheri, A., Habshah, M. ve Imon, R. H. M. R. (2012). A novel collinearity-influential observation diagnostic measure based on a group deletion approach. *Communications in Statistics-Simulation and Computation*, 41 (8), 1379-1396.
- Baiee, H. A. H. (2013). Factors contributing to child begging in Hilla city-Babylon-Iraq during the year 2011. *Iraqi Journal of Community Medicine*, 26 (3), 195-199.
- Coşkun, İ. ve Erkilet, A. (2011). Kapıya geleni geri çevirmeme: İstanbul esnafının dilencilik olgusuna bakış açısı. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3 (20), 1-21.
- Demirdağ, S. (2015). Bireylerin dilenciler hakkındaki görüşleri ve okul çağındaki çocukların dilenme nedenleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 85-93.
- Demirtaş, M. (2006). Osmanlı başkentinde dilenciler ve dilencilerin toplum hayatına etkileri. *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi OTAM*, 20 (20), 81-104.
- Eygü, H. ve Güllüce, A.Ç. (2017). Determination of customer satisfaction in conservative concept hotels by ordinal logistic regression analysis. *Journal of Financial Risk Management*, 6 (03), 269-284.

- Kalfa-Topateş, A. (2015). *Dilenciler: Türkiye’de yoksulluk ve dilenme kültürü*. İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Karacoşkun, M. D. (2009). Beggary as a means of emotional exploitation: a qualitative inquiry into the beggary in Sivas. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 9 (4), 39-49.
- Kutlu, İ. (2019). *Üniversite öğrencilerinin sosyal bir sorun olarak dilencilik bakışı: Sakarya üniversitesi örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Leech, N. L., Barrett, K. C. ve Morgan, G. A. (2005). *SPSS for intermediate statistics: use and interpretation*. (Second edition). London: Lawrance Erlbaum Associates Publishers.
- Nadamova, G. (2015). *The analysis of interaction between passersby and beggars*. Saarbrücken: LAP LAMBERT Academic Publishing.
- Namwata, B. M., Mgabo, M. R. ve Dımoso, P. (2012). Categories of street beggars and factors influencing street begging in central Tanzania. *African Study Monographs*, 33 (2), 133-143.
- Orçanlı, K., Oktay, E. ve Birgören, B. (2018). Kış sporları merkezlerine farkındalık algısının oluşmasını etkileyen faktörlerin belirlenmesi: (Erzurum ili örneği). *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 7 (3), 1-19.
- Özer, B. (Ekim, 2016). *Çocukların dilenci olarak kullanılması*. Kosova-Türkiye Birinci Hukuk Günleri Çalıştayında sunuldu, Priştine, Kosova.
- Palabıyık, A. (2010). *Sosyolojik bir olgu olarak yoksulluk ve dilencilik (Van ili örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şerbetçi, A. ve Özçomak, M. S. (2013). Sıralı lojistik regresyon analizi ile istatistik ve ekonometri derslerinde başarıyı etkileyen faktörlerin belirlenmesi: Atatürk üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencileri üzerine bir uygulama. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 89 – 110.
- Vatandaş, C. (1999). Dilenciler ve dilencilik (sosyolojik bir araştırma). *Journal of Religious Ethics*, 27 (2), 170-183.
- Vatandaş, C. (2003). Toplumsal bir değer olarak “yardımlaşma” ve dilenciler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (1), 149-160.
- Walsh, T. (2004). Defending begging offenders. *QUT Law and Justice Journal*, 4 (1), 58-76.